中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 690

	Đông-dương	Nước ngoài	Giá số lẻ	Hỏa-tốc	Hỏa-tốc bảo đảm	Ngoại-quốc
Một năm.	5$ 00	6$ 90	0$ 30	6$ 30	8$ 60	9$ 00
Các tòng-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Sáu tháng.	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Ba tháng.	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 068 de large.

Une seule insertion. . . . . 0$ 80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Người Hoa-kiều khéo lợi-dụng cái lòng hiếu-dị của người mình

Mới đây ký-giả nhân xem một bài *An-Nam du-ký* của một người học-sinh Trung-hoa, trong có một đoạn bình-phẩm về cái tính-tình phong-tục của người Nam mình, có ý nói rằng : « Khi ta mới vào tới đất này, được tiếp một người Kiều-bào nói đến chuyện doanh nghiệp ở đất này và có nói cho ta biết rằng : Dân bản-thổ đây về đường doanh-nghiệp rất là kém cỏi, các dân nghèo làm ăn vất-vả nhưng cứ khư khư giữ một cái nếp nếp hẹp hòi ; về những hàng người gọi là có tư-bản có trí-thức đối chút, thì ít chịu kinh doanh, họ chỉ đua chuộng cái hư danh và ham theo cái mạt-lợi ; mấy năm nay họ đã biết khuynh hướng về đường hưng-nghiệp, nhưng chẳng qua là bị cái sức kích-thích nhất thời mà đua đòi đó thôi, chứ cái dân khí họ vốn nỗi-nhược, nên phần nhiều là không thành ; cái tâm lý của họ thực là dễ xét, họ đều có lòng hiếu dị, vì ta biết lựa cái sở hiếu của họ thì doanh-nghiệp ở đất này dễ phát đạt lắm » ..... Ta xem qua không khỏi có lòng nông nàn mà sinh ra tức giận về lời bình phẩm quá đáng ấy ; nhưng nghĩ đi nghĩ lại, mình tự hỏi mình, có lẽ họ nói cũng đúng thật. Về điều hiếu hư danh, ham mạt-lợi thì hoặc có phần ít chăng, chớ về điều hiếu dị mà họ nói đó tưởng không lấy gì làm quá đáng vậy.

Đã đành rằng hiếu dị cũng không phải là cái tính hèn mạt gì. Người có hiếu dị thì mới biết được cái hay của người hơn mình, mới mong có phần mở mang tiến-hóa lên được ; nhưng thấy cái hay cái hơn của người mà có biết nhân đó sửa đổi cải dở cải kém của mình cho cũng được như thế, thì cái lòng hiếu dị đó mới đáng quí, mới đáng nên có. Nếu bằng chỉ thấy lạ là choáng mắt mê hồn, mà tự mình chẳng nghĩ người làm sao mà có được cái lạ ấy, mình làm sao cho cũng có được cái lạ ấy như người, thì cái lòng hiếu dị ấy lại thành ra có hại vậy. Cái hại đó nó không phải là nhỏ, ở cá-nhân thì thành ra cái căn-tính ngu hèn, lan ra đến xã hội nước nhà, nó sẽ gây thành ra cái ác-cơ làm cho phải nghèo yếu đi nữa.

Vậy thì lòng hiếu dị của người mình thế nào ? Chẳng phải xem đâu, ta cứ xem cái lời nói của người Hoa-kiều phàm-bình trên đó thì đủ biết, vì họ đã đó biết cái bệnh căn, gãi đến chỗ ngứa của người, mình mà thì cái thủ-đoạn khôn khéo trong đường doanh nghiệp ở nước ta quả đã có thành hiệu hiển nhiên rồi ; thì ta nói biết ra rằng cái lòng hiếu dị của người mình thực là một cái hại rất lớn, chỉ vì ta không biết là hại, vẫn thường thế là hay, sợ rồi ra cái ác-căn đó một ngày một sâu cay, đến lúc biết hại hối sao cho kịp nữa.

Thường thấy có một nhà doanh nghiệp người mình phàn nàn rằng : Từ ngày tôi mở hiệu buôn, lúc ban đầu có nhiều ngài cũng khuyên phải nên chấn hưng nội-hóa của nước mình, mà chính cái sở-tâm của tôi cũng sẵn nghĩ như vậy, nên bao nhiêu những thứ khẩn cấp cho nhật dụng, nào các thứ đồ mặc như thế, lụa, vải, các thứ đồ dùng như âm, chén, bát vân vân, nhất dai đều cất của ta cả, hết sức quảng cáo cổ-động là nội-hóa để đồng bào quang cổ cho. Nhưng buồn thay, không những ít người hỏi đến, mà nhiều người lại có ý chê-bíu chê bai, cho là hủ bại, cho là thô-lậu mà không muốn dùng ; kỳ thực ra thì các thứ nội-hóa ấy cũng có nhiều thứ làm rất nhã nhặn tinh xảo, chính người ngoại quốc đã nhiều người ưa chuộng ; vậy trông rằng con mắt người mình lại có phần sành sỏi hơn người chăng, dẫu đâu giá hạ cũng không hề chịu chú mục đến. Sau có một người Hoa thương buôn cất những thứ ấy về chỉ thay mã đi mà thôi, thì chẳng bao lâu mà người mình xô nhau đến mua mà mua hị một giá rất đắt. Lúc bấy giờ mới rõ ra rằng cái lòng hiếu dị của người mình thực kỳ-quặc đến như thế ! Ấy đó, ta xem thế thì đủ rõ cái lòng hiếu dị ấy lợi hại là thế nào.

Về điều này xưa nay các nhà có nhiệt-thành nghĩ đến cái tiến-đồ của nước nhà xã-hội đã từng hết sức hô-hào, mong quốc-dân tỉnh ngộ lại dần dần, nhưng than ôi, tỉ cỏ đã sâu, nói lắm càng thêm nỗi tê lòng xót dạ. Quốc-dân ta có biết đến rằng chính người đã lợi dụng được cái lòng hiếu dị của ta lấy mà được ăn được nói được gói mang về đó không ? Không những thế mà thôi đâu, họ nịch đầy ăn no, rồi cứ đứng ngoài mà cười thầm ta ngu ta dại ta dột ta khờ kia nữa đây. Mỗi cái ta ngu ta dại ta dột ta khờ ấy, họ lại nảy ra bao nhiêu cái khôn cái ranh cái tinh cái quái mà bưng bịt ta hoài, lừa dối ta mãi, thành ra ta cứ ở vào trong cái phạm-vi lung trác mà ta vẫn tự đắc là minh cao. Một kẻ hiếu dị, rồi đua nhau mà hiếu dị, họ lợi dụng được một người, họ lợi dụng được cả đến toàn thể xã-hội, của trong nước bao hụt vào đó, mà ta vẫn không biết là mất đi đâu.

Ký-giả nói ra đây, chắc độc giả chư tôn cũng nguyên tình mà lượng biết cho là một lời nói đo-trung, mà cũng công nhận là người mình quả có lòng hiếu dị sai nhầm như thế thật. Chẳng thế mà người Hoa-kiều kia lại nói ra như thế, người còn biết ta, nữa chi tự ta lại không xét biết được ta ru ?

S. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 12 Janvier 1923

Cái vấn đề tô-thuế tại Pháp

M. de Lasteyrie, là thượng thư bộ tài-chánh có đệ-trình thứ-dân nghị-viện một bản dự thảo luật-pháp để-hạ tổng-các thứ thuế chính ngạch và ngoại ngạch lên hai phần mười, chỉ trừ thuế về tiền trong-bồng là không phải tăng mà thôi. Tính ra tổng lên như thế, sổ tăng được độ chừng 3.200 triệu. Số tiền ấy với 3 hay 4 trăm triệu của công-ty Hỏa-xa phải nộp về tiền mua các dụng cụ của chính phủ nhượng cho thì đủ dùng để chi các khoản dùng về sở chi tiêu trong năm 1923. M. de Lasteyrie có bá-cáo với các đại biểu báo-quán rằng ở ngoài hiện nay nước Pháp đương phải chỉnh-đốn mọi việc, thì ở trong tất cũng phải sửa sang lí nhiều.

Cái chánh-sách ngoại-vụ của Đại-pháp

Ngày hôm thứ năm tại Thứ dân nghị-viện, quan Poincaré có trần-thuyết một lẽ về cái chánh-sách ngoại-vụ. Nghị-viện đều biểu đồng tình. Ngài có nói : Nước Pháp không tin nước Đức có lòng cải-lương cái tài-chánh của nước Đức, để nâng cái giá tiền marks lên, và thi-hành các điều khoản về việc bồi-thường. Nếu những điều khoản của nước Anh khởi-nghị không hại cho quyền lợi của nước Pháp, thì quan Poincaré đã ưng thuận rồi. Nhưng cái chương-trình của quan Bonar Law lại phá cả những phần cốt-yếu trong tờ hòa nghị Versailles, làm cho nước Đức không phải bỏ buộc gì về cái khái-khoản của nước Đức đối với nước Pháp, vì vậy quan Poincaré không ưng thuận. Tờ hòa-nghị Versailles không thể động chạm đến được, vì tờ hòa-nghị ấy vừa là một bản luật nội-vụ của nước Pháp, và lại là một bản hiệp-ước của liệt-quốc nữa. Cả nước Ý, nước Bỉ cũng không ưng thuận bản chương-trình của nước Anh. Cứ như bản chương-trình ấy, thì cái trái-khoản của nước Đức đối với các nước ấy giảm đi, mà lại làm cho nước Đức sau này chiếm được địa-vị tiện lợi nhất Âu-châu, vì cái ngoại trái của nước Đức không có bao nhiêu nước Đức lại có điền-địa phi-nhiêu hơn các nước. Quan Poincaré lại nói : Trong cuộc liên-minh hãy nay, nước Anh vẫn giữ quyền tự-do hành-động. Nhất là trong việc Faycal ở Mésopotamie mới rồi, nước Anh với nước Pháp mỗi nước xử trí một khác, nhưng hai nước vẫn thân-ái với nhau.

Đông-minh đối với nước Đức

Nguyên viên giám quốc Ebert, viên thủ tướng Cuno và viên thượng-thư Rosenberg có tuyên-bố những lời nói rằng việc nước Pháp đem quân vào hạt Rhur, là trái các điều khoản trong hòa-nghị, thì báo *Le Temps* có đáp lại rằng lấy thiên thứ 18 trong bản pháp thứ 2 mà xét, thì những lời ấy không đúng chút nào, và lấy cái lẽ phải mà xét, thì cũng là không có lẽ.

Báo *Les Débats* cũng nói. Dẫu rằng người Đức mưu mô mọi việc ở hạt Rhur, người Pháp và người Bỉ cũng không lấy thế làm ngại, vì người Đức càng giữ gìn về việc này việc khác chỉ thiệt hại cho các nhà kỹ-nghệ nước Đức ở hạt ấy mà thôi.

Cứ theo như tin tức buổi đầu, thì việc quân binh Pháp lại tiến vào hạt Rhur trên bốn-ngạn sông Rhin, vẫn được bình thường. Dân-sự vẫn được yên-ổn. Tại các xưởng thợ thuyền vẫn làm việc.

Trong khi người Đức hội-nghị ở Essen để phản-đối việc Pháp, thì viên nguyên thủ Bell có nói rằng việc Pháp đi đem quân vào hạt Rhur là một việc trái với hòa-nghị. M. Bell chính là người đã cùng M. Muller đã ký tờ hòa-nghị.

Nước Pháp và nước Bỉ cũng yết giấy bá cáo rằng cái mục-đích của hai nước rất là hòa-bình. Hai nước không có mục-đích gì về đường binh vụ mà cũng không có ý chiếm địa. Hai nước đem quân-lính vào hạt ấy, cốt là để bảo hộ tính mệnh cho phái bộ, và giúp đỡ công-việc cho phái-bộ, chứ không có hoàn cải không có động-chạm gì đến mối tinh-hoạt của dân-sự, vậy dân-sự cứ an cư lạc-nghiệp, các nhà quyền-binh nên giúp đỡ công-việc của phái-bộ, và xếp đặt chỗ cho quân lính trú cư.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Chánh-phủ Anglet có bá cáo rằng chánh-phủ quyết nghị đã xá cho tiền các tá nhân bị cáo tòn án tạm-thời ở các tỉnh đã kết-án về các tội chánh-trị.

Những người Hy-lạp hiện nay ở Angora đã bắt đầu đi các nơi. Trong bản nguyệt mới rồi, hơn 2000 người đã bỏ đi.

Nghị viện Angora đương tra cứu việc soạn một bản luật ấn định quyền lợi của giáo hoàng về đạo Hồi-hồi.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-Âu

Phái-bộ nước Thổ ưng thuận các điều khoản trong bản dự thảo của Đồng-minh, về việc lập một hội-đồng vệ sinh, nhưng có lời ý không hợp ý với Đồng-minh, về việc lập một viện trong hội đồng ấy. Nhưng chẳng là may mà các phái bộ sẽ hợp ý với nhau. Hiện nay các giám định viên của Đồng-minh, Thổ-nhĩ-kỳ và Nga-la-tư đương họp nghị để làm việc. Quan thủy quân đại tướng Lehrens là chánh giám định viên nước Nga tại Londres đã trở về Lausanne. Báo *Le Temps* có nói : Hiện nay các phái bộ nhân nhượng lẫn với nhau, chẳng là chẳng bao lâu mà hòa hợp được. Đồng-minh ưng thuận cái thể lệ tô-thuế chung cho các nước ngoại quốc trú cư ở nước Thổ-nhĩ-kỳ.

Một người Ai-cập tên là Said toan bóp cổ M. Ahmed Fhami, là phái viên của nước Ai-cập cho chết.

Phái-bộ nước Nga ở Lausanne có bá cáo rằng cái tin nói rằng hễ quân lính Đại-pháp tiến vào hạt Rhur thì chánh phủ Xô-viết sẽ tổng giam người các nước trú cư ở Nga là một tin đồn sai.

Việc nước Hy-lạp

Phế vương nước Hy-lạp là Constantin ở thế ở Palermo. Nghe đâu bị đứt mạch máu ở cổ mà chết.

Việc nước Hung

M. Sipocz, xã trưởng thành Buda pest ở Paris trở về đã đệ trình quan thế tướng và quan Tài chính thượng thư về việc ông điều đình một một trái khoản ở Paris cho thành Budapest.

Việc nước Ý

Sở tuần cảnh ở Rome có tổng giam nhiều người về đảng về chính phủ.

Bordeaux ngày 13 Janvier 1923

Việc nước Trung-hoa

Ở tỉnh thành Quảng-đông có tin đồn nói rằng viện lãnh tụ thành Quảng-đông thì trốn ra Hương-cảng, mà viên đốc quân thì sau chừng không giữ được tỉnh thành Quảng-đông nữa.

Việc nước Ấy-lạp

Cứ theo như tin sau cùng ở Athènes gởi đến thì phế-vương Constantin tự thế, là bởi cái bệnh đau thận từ trước đau vào đến tim, nên sinh ra tự huyết mà vong tự thế.

Hôm nay vương-tử Paul đi đến Palermo để lo việc tang.

Việc nước Đức

Quân lính Pháp bị đi tới nơi. Ban đầu không xảy ra điều gì lạ cả. Nhà máy Krupp vẫn làm việc như thường. Đường hỏa-xa vẫn chạy.

Bài ca Ấu-trĩ-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Ấu-trĩ-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc định-duyệt. Vậy xin nói để các ngài, biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phận hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XIX

Kìa trông lên ngọn cây hồng,
Có đàn chim Việt đậu vòng cành xum.
Líu lô ấy nó gọi đàn,
Quây quần quấn quít như đoàn chúng ta.
Chúng ta sum họp một nhà, [ta.
Dẫu rằng khác máu mình là đồng bang.
Ơn trên người đã đoái thương,
Đón tay nuôi nấng cưu mang hết lòng.
Yêu nhau ta hãy nhau cùng,
Chỉ non nước ấy ghi công cơ người.
Chim không cất cánh lưng trời,
Ta không mở mặt với đời mai sau.
Nhớ lời người dạy bấy lâu.

XX

Trời Nam gặp hội thăng bình,
Cõi Nam nảy giống văn-minh rườm rà
Anh em ấu-trĩ chúng ta,
Vườn ta nay mới hiện ra xứ này.
Nhớ ơn Khai-trí đắp xây,
Những lo giống má xưa nay gầy mòn.
Đã cùng chung một nước non,
Thì cùng chung một nòng con đỏ hồng.
Muốn cho đời lời thay đa,
Phải gây lấy trẻ con mà vỏ-đoan.
Có nhà có trẻ sẵn-sàng,
Ấn-chơi có sở, thuốc-thang có thầy.
Đồ chơi thức thức sẵn bày,
Có người bảo-mẫn đêm ngày dạy nuôi.
Dạy cho biết cách làm người,
Nuôi cho hình-thể tốt tươi dẻy-dà.
Gái thì dạy đạo hiền-hòa,
Giữ thì lễ-phép một nhà cũng thân.
Sao cho mạnh khỏe tinh-thần,
Sao cho nức tiếng quốc-dân đa-vàng.
Sao cho tỏ mặt giang-sơn,
Liễu-bồ lan-quế đầy vườn xanh tươi.
Anh em ấu-trĩ ta ơi,
Chúng ta cùng một giống nòi Á-đông.
Cũng con Tiên cũng châu-Rồng,
Nhị-Nùng đất cũ Lạc-Hồng cây to.
Trời giá đất vẫn tro tro,
Gốc già hạt giống lại gơ lên chồi.
Còn non còn nước còn dài,
Muốn năm Tổ-quốc nghìn đời tôn-chi.
Dắt dìu nhờ đức Từ-bi,
Bài này xin tạc khẩu-bi các vườn.

Cải chính

Bài thứ XV trong mục này, đăng trong số báo ngày 21 Janvier vừa rồi, có câu : *Mân xuân run lưới một trời văn-minh*, này xin đổi chữ *trời* làm chữ *chơi* cho đúng.

Tự do diễn đàn

Sự học ở Hà-thành

Sự học là nguồn gốc của một đường văn-minh tiến hóa. Cái trình-độ thịnh vượng một quốc dân nhờ đó mà cao hay thấp, cái thành già một quốc dân nhờ đó mà bỉ hay tỏ. Các nước tân tiến ngày nay hơn cả chiếm được một cái địa vị rất vẻ vang cũng là nguyên gốc ở sự học cả. Các bậc đại văn-tài, các nhà đại khảo cứu, nghiên-cứu các người thuộc về nghề giới, thực có công to với nền trung-hưng-thịnh của quốc-gia địa-cầu. Vậy thì sự học ở về nước nào cũng đứng đầu trong các công việc của người ta, là một cái cơ quan tối trọng cho sự sinh hoạt, như các nước Tây-âu ngày nay đã đến một cái trình-độ vẻ-vang rực rỡ, cũng vì sự học rất thường-thường thành-thực. Nhưng nước từ quý phái chí bình-dân, phần người vô học rất là ít ; kẻ bần dân tâm lụng vất vả, cũng viết đọc được ; ở các tỉnh lớn, phần nhiều có đại học-đường, có khoa học viện.

Ấy sự học tối quan, tối trọng thế, ta há chẳng biết ư ! Nước ta cũng là một nước vẫn hiến, đem lịch sử đối với các nước bán Á-châu này không đến nỗi mỏi gối mỏi mình. Nhất là chốn Đô-thành này, trải mấy thế-kỷ nay, từ Lý-Trần, Lê, vẫn là một nơi văn vật. Các bậc danh-nhân hiền-sĩ không phải là hiếm. Về tân thời, nghĩa là trong vòng hai ba mươi năm nay, Âu học cũng thịnh hành lắm. Cho nên nói đến sự học nước nhà thì dất Long-thành vẫn có thanh giá hơn cả. Ngày nay các bậc tân tiến đại tài cũng ở đấy nhiều, các học đường một ngày một nhiều, các học sinh một ngày một đông. Ta trông thấy người mình có hướng nỗi nồng nàn như thế há chẳng hỏi dẹ vui lòng lắm ru, vì ta đã biết rằng sự học là đường mối cho mọi đường văn-minh tiến hóa, có ra-ng-lực để bảo thủ và độc lập lấy nước non sông Hồng-Lạc, một chí mong mỏi về một cái mục đích cao thượng, thì e chỉ lòng kỳ-ngưỡng của quốc-dân sau này chẳng được mãn thỏa, mà nơi Long-thành này sẽ trở nên một chốn về vang ở dưới bóng mặt trời. Công dục của người học yếu mấu, người thầy kẻ bảo, nghĩa là người Pháp, há chẳng lo làm sao !

Nhưng trong cái vui cái mừng, cái đợi ký, ta có điều gì cho là khuyết-điểm, các bậc tai mắt còn chưa quan tâm chú mục đến chăng. Quan sát cái tình hình sự học ở Hà-thành, ta không phải tìm thấy nhiều sự cảm bổ cứu. mà chính đấy là những lý do làm cho chậm bước tiến hóa vậy.

Vì sao tân học ở Hà-thành thịnh hành là thế mà còn thấy nhan nhản những thiếu niên học bất thành tài, có người đã sớm học học được một đã sớm gác bút nghiên ? Có lẽ vì những nguyên lý sau này mà họ đã sớm dừng bước lên con đường học vấn.

1- Vì nhà không sẵng cần. — Người ta không phải ai cũng có đủ nhân-cách để làm hết bổn phận đối với mình, đối với nhà, đối với nước. Nếu tinh mình đã cảm, thì thường không đủ sáng ý để tránh khỏi những lục-lập quanh mình, mà để bắt vào những thú vui du đãng. Đã làm mê cái gì thì mất cả trí phán đoán để xử xét những việc mình làm, mê trong làm thân hình như có cái gì nó làm mờ mịt cả những việc mình nghĩ. Hoặc mình còn bé bọ xui khiến, rồi rẻ nay chơi chỗ này vui, mai ngoan chỗ kia thú, quá rồi cũng sinh ra quen, thành ra chán bỏ sự học.

2- Vì trẻ-thanh có nhiều nơi tiêu-khiển. — Lúc người ta còn thiếu-niên, việc đời chưa trải, cảnh khổ chưa từng, chưa phải đương nỗi chịu sao, càng đáng công việc trong gia-đình, chưa biết xử sự, thường không lấy nghĩ xa đến những việc về sau. Trong lòng đã vô tư vô lự, khó chí mà chẳng hăm mê vào sự vui chơi. Bước chân ở học-đường ra, đã có chỗ tiêu-khiển, nào cao-lâu tửu-quán, bi-điện vũ-trường, khó mà đi nào được không ô nhiễm cảm mình. Những người tiêm nhiễm tập tục ấy, phần nhiều chẳng bao lâu định giáo-học, không ai ngăn cấm, tha hồ vung phí đồng tiền. Cái nhan sắc mĩ-miều, cái giọng hát ca đàn của bọn nhà nghề là những cái bẫy chung thiếu-niên ấy. Đã thường họ nhằm rằng có chơi thế mới là thanh-lịch, mà cái mục đích ở đời không ở nhưng sự hành-động.

Hỡi các cậu ơi ! Ở đời ai cũng có chức-trách đối với xã-hội nhân-quần, mà muốn gỡ cho trọn vẹn cái chức-trách ấy, phải tìm cách học-hỏi cho được vững rãi, trang-điểm cho tri-não được quang-minh, thân-thể phải bọc. Học để làm gì ? Để bồi

cách mà sống, sống để làm việc ích cho đời.

3 Vì Hà-thành chưa có đủ trường — Hai mục trên kia, chỉ nói về tính nết những người học chưa thành tài. Song đó chưa đủ là làm chậm trễ hoặc bỏ dang sự học của họ.

Mấy năm nay, Hà-thành đã có thêm nhiều trường học, nhưng so với số học sinh thì chưa đủ. Nhất là những trường chuyên-môn, như trường Mỹ-thuật, trường Công-chính, trường Thương-mại, trường Canh-nông, trường Thú-y, trường Sư-phạm, trường Cao-đẳng, trường Luật, trường Thuốc

Do Vietnam Archive Project, Texas Tech University Libraries, Lubbock, Texas, USA. Kho Sách Chiêu Đăng chủ

Mỗi năm những học-sinh tốt nghiệp ở trường Sơ-đẳng ra kể có mấy nghìn; thế mà số người tuyển vào trường Sư-phạm và Bắc-bộ chỉ độ hai trăm là cùng. Vậy thì biết bao nhiêu người nhỡ nhàng, có sức học được mà không có trường. Vài năm nay một vài nhà thầy cải hiện tình cần bọn học-sinh như vậy, bèn vì chút tâm mà lập ra những ban thành-chung riêng để dạy học. Nhưng cái bảo tàm lấy thưởng chỉ sốt sắng lúc đầu rồi cứ dần dần nguội dần đi, thành ra lửa nhiệt-tâm thành tàn hết. Tôi nói đây không phải là ai cũng thế đâu. Có nhà vì tình thương con trẻ, mở ra thì thật đáng là ân-nhân; nhưng cũng có nhà không theo một chủ-nghĩa lấy, cái lòng bam muốn làm mất cả công lý, hữu ái, cũng mở trường ra dạy, tế thấy it lợi thì lòng nhiệt-thành cũng tắt dần. Lũ trẻ hiểu học thông vào ở hữu-ái ; của các ngài cũng đến thoái mà về.

Ôi ! sự học có ảnh hưởng to với vận-mệnh quốc-dân, mà các ngài dùng làm mối lợi riêng, thì thật đáng lo lắm.

Tôi thật vì hữu tâm với học giới, cứ bình tĩnh viết mấy dòng ra đây, mong các ngài ưu-thời quan-tâm cho, trừ khử cái thống-bệnh ấy đi thì là trẻ sau này có phận nhờ.

Ngô-ngọc-Kha

Tin Hương-cảng

Một bọn kẻ cướp chực cướp ở tàu Jade

Báo *Courrier d'Haiphong* có dịch ở báo *Hongkong Télégraph* những tin sau này về việc cướp ở tàu *Jade* tại Hương-cảng. Nghe đâu tàu này của M. Ng-hữu-Thu tức Sen thì phải, nhưng trong *Hongkong Télégraph* không thấy nói.

Hongkong ngày 4 Janvier — Tối hôm qua ở ngoài bến có xảy ra một việc huyền náo. Số là có một bọn Khách chực đánh đắm tàu *Jade* chắc là để cướp tc Nhưng chực đánh mấy lần mà không được là nhờ về thủy-thủ chống cự lại.

Tàu *Jade* ở Haiphong tới bến chiều hôm qua, nhưng bến đậu hãng ngày mắc bận, cho nên tàu ấy phải ở ngoài bến Hồi 11 giờ đêm, có hai người Khách bơi thuyền ra, lên tàu nói là để lấy một bọn lính của chúng. Người coi tàu lấy làm lạ, vì hàng hóa bao giờ cũng đợi tàu đến bến thì mới giao trả, vậy bảo chúng lui ra.

Được một lúc, chúng lại đến đông hơn lần trước, chừng 8 đứa thì phải, rồi dần dần kéo đến 20. Những thuyền nhỏ của chúng bấy giờ vây kín cả chung quanh tàu, người coi tàu lấy làm nỗ-nghi, liền báo thủy-thủ rát thang lên, và người nào về chỗ người ấy để phòng bị.

Một chốc lại thấy máy đứa lên tàu, song những người thủy-thủ lấy gậy, lấy xoong sắt và bảng súng đánh đuổi thì chúng lại đi. Trong khi giao chiến, thì có một cái thuyền khác chừng hai ba mươi đứa kéo đến và chực cướp suốt đêm, nhưng không ăn thua gì cả. Đến 4 giờ sáng, lúc chúa tàu sắp sai thủy-thủ lấy súng bắn thì thuyền chúng chạy xa cả.

Trong lúc bọn Khách đến cướp thì tàu *Jade* có rào cối mãi, nhưng không ai biết cả. Mãi đến sáng hôm nay khi các thuyền cướp đi cả rồi, và thuyền của các nhà buôn ra lấy hàng thì mới biết tin ấy.

Người ta nước cái số kể cướp đến năm mươi đứa và không có khí giới, nhưng chúng đông hơn thủy-thủ trên tàu. Người ta nói rằng ý chúng nó là cốt lên tàu mà cướp to.

Tin Nam-kỳ

Ngã xe đạp mà chết

Viên chánh quản Lieb đang đi chơi xe đạp ở Saigon thình-lình bị chóng mặt ngã xuống đất vỡ đầu, được vài giờ thì chết

Bọn cướp cải lương

Một bọn cướp chừng hai mươi đứa vẽ mặt theo như lối hát bội vào một nhà ở làng Hòa-long tỉnh Sa-đéc, dọa giết người rồi lấy mất nhiều tiền bạc chúng đã nẻ trang nước hơn một vạn đồng, rồi chúng đốt nhà mà trốn cả.

Các sở Bưu-điện

Kể từ ngày 16 Janvier tới tại Saigon sẽ đặt một sở Bưu-điện chính để liên là sở Bưu-điện Saigon-Khanhoi.

Sở Bưu-điện Chợ-rẫy (Cao-miên) từ nay đổi tên là Kompong Kedey.

VIỆC HANOI

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 12 Janvier 1923.* — 3 /. 58 80. — 5% / 1915-1916 76 20. — 4 /. 1918 62.35 — 5% / 1920 88,5. — 6/. 1920 87.85.

Ngày 13 Janvier 1923. — 3% / 58 80. — 5% /. 1915-1916 76 25. — 4 /. 1918 62, 40 — 5 /. 1920 57 90 — 6 / 1920 87 60.

Quan Toàn-quyền đi kinh-lý Ai lao — Hồi 19 giờ hôm qua, 12 Janvier, quan quyền Toàn-quyền Baudoin đi kinh-lý Ai-lao để lới hạt Thakhet. Sáng nhơn hôm nay, 13 Janvier, ngài lại khởi-hành từ Thakhet đi Savannakhet

Quan Thống-sứ lên Hà-giang. — Quan Thống-sứ cùng quan *docteur* Le Roy des Barres và quan cai-trị Manau đã tới Thái-nguyên sáng hôm qua lúc 11 giờ. Xơi cơm xong, các ngài lên Tuyên-quang, 6 giờ tối thì tới Hà giang

Chiều hôm 15 này hồi 2 giờ thì đi Bắc-mục. Các ngài xơi cơm và nghỉ tối tại đó.

Ngày 16 hồi 8 giờ sáng thì đi phủ Yên-bình. Hồi 11 giờ đi thăm một vài đồn điền của người Pháp và các ấp mới lập ở trong miền ấy. Hồi 2 giờ chiều thì đi sang Yên bày và nghỉ đêm tại đó.

Đến thứ năm 17 sau các ngài lại đi tới về Hanoi.

Một tiệc trà. — Chiều hôm nay M. và Mme Nguyễn phú-Khai, M. Lê-quang Trình cùng M. Trần-khắc Nhượng có đặt tiệc trà tại hội Khai trí để biệt các bạn ngoài Bắc trước khi về Nam.

Bắc-đẩu hội-tinh. — Cứ theo như báo *Avenir du Tonkin* thì trong các hàng quan chức được thưởng độ ngũ đẳng Bắc đẩu hội-tinh vừa rồi có M. Lamarre, quan cai-trị ở Nam-kỳ, chứ không phải quan công sứ Delamarre tỉnh Hà-đông.

Việc mộ lính ở Trung-Bắc kỳ. — Trong sở báo trước, bản-quán đã đăng tường-tận về thể thức mộ lính rồi. Cái số lính mộ kỳ tới sẽ lấy như sau này :

Phần Bắc-kỳ 930.
Phần Trung-kỳ 570.

Ở Bắc-kỳ và tỉnh Thanh hóa thì bắt đầu mộ từ ngày 20 Janvier 1923, còn ở các tỉnh khác địa-hạt Trung-kỳ thì bắt đầu từ 1er Mars.

Nhân tiện bản-báo nhắc lại rằng bất cứ người ở đâu cũng có thể đến ứng mộ tại sở mộ lính Hanoi được.

Ngạch quan-lại. — M. Ngô-ngọc-Liễn, tri phủ hạng nhất phủ Ninh-giang (Hải-dương) được thêm bậc nghỉ 3 hàng nữa, lĩnh 1/4 lương

M. Bùi-thiện-Căn, tri-phủ hạng nhì phủ Bình-giang, đổi sang Ninh-giang thay M. Ngô-ngọc-Liễn.

Ở NHÀ SỐ 7 PHỐ LAMBERT

Có bán một cái xe mô-tô hiệu « *Terrot* » 2 HP 3/4 chạy tốt lắm.

Giá 200 $

3512

Kính đáp mấy lời cảm ơn — Vì trong số báo ngày hôm qua, bản-báo có đăng mấy lời giới-thiệu *công-ty Tạo-ốc xuất bản* với các bạn đọc báo, thì sáng hôm nay ông Đức-long có gởi lại cho bản-báo một bức thư cảm ơn xin đăng báo. Bức thư ấy bản-quán tiếc rằng đã quá không thể đăng được. Vậy nhân việc này bản-quán xin nhắc lại rằng việc của ông đề-xướng lên cũng là một việc hay đấy, có thể làm được đấy, song như lời ông đã đặt đi mọi nơi : « *Bội một người lớp ra một nhiều, thành hay bại chỉ ự người chủ-trương hay hay dở* » bên-quán xin kỳ-vọng rằng ông Đức-long cũng các bạn đồng-chí để có công đề-xướng ra việc ấy về khảo kèn chọn cho được chủ-trương hay, thì hội mới chóng thành vậy. Mong thay !

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9. ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3302

Thăng thưởng. — Các hàng giáo-học có lên sau này đều mông thăng thưởng kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

Thăng giáo-học thượng hạng bậc nhất :

M. Nguyễn-xuân-Mai.

Thăng giáo-học thượng hạng bậc nhì :

MM. Đỗ-đình Nghiêm, Lê-v Lễ.

Thăng giáo-học hạng ba

MM. Ng-bá-Thụy, Trần-văn-Đệ, Trần-ngọc-Lâm, Ng-v-Bằng, Trần-v-Nam, Ng-v-Dao, Phạm-duy-Ninh

Thăng giáo-học hạng tư :

MM. Trần-lê-Nhân, Bùi-đình-Trinh, Phan-v-Gv, Trịnh đình-Xuyên.

Thăng giáo học hạng năm :

MM. Ng-v-Chuẩn, Ng-Khum, Ng-bảo Nghi, Ng-v-Chúc, Ng-vũ-Thảo, Đinh-tú Lâm, Vũ-duy-Hoán, Ng-v-Lễ, Ng-văn-Thịnh, Vũ-hữu-Lâm, Trần-v-Quỹ.

Thăng giáo học hạng sáu :

MM. Ng đình-Bính, Lê-duy Chân, Ng-vănQuế, Ng-văn-Trất, Ng-đình-Chương.

Thăng giáo học hạng bảy :

M. Ng-văn-Xán.

Các hàng nam nữ giáo có tên sau này đều mông thăng thưởng kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

Thăng trợ-giáo thực thụ hạng sáu :

MM. Ng triệu-Quản, Ng-v-Bằng.

Thăng trợ giáo thực thụ hạng bảy :

MM. Ng-duy-Hinh, Vũ-trọng-Huân, Ng-v-Phú, Vương đình-Khôi, Vũ-v-Quyền, Trần-v-Vy, Trần phú-Thọ, Vũ-u-Tang Phạm-v Nam, Ngô v-Sỹ, Phạm-gia-Lương, Ngô-v-Lan, Phạm-đình-Thái, Tống-xuân-Dục, Ng-quang-Đỉnh, Hứa-v-Mậu, Ng-Tài, Phạm-Môn, Trần-tiến-Quán, Đàm-v-Toại, Ng-quốc-Cường. Bùi-Dậu tức Đức, Trần-đức Bách, Cao-Dương, Vũ-đức-Đàn, Ng-kim-Trung, Đỗ-đức-Hinh, Trần-văn-Đinh, Ng-Lynh.

Các hàng nữ trợ giáo có tên sau này đều mông thăng thưởng, kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

Thăng trợ giáo hạng sáu :

Mme Ng-thị-Ty,

Thăng nữ trợ giáo hạng bảy :

Mme Ng-thi-Phúc.

Tăng lương. — Các hàng giáo học và trợ giáo phụ-tá có tên đăng dây đều được tăng lương như sau này kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi :

MM. Trần-ngọc-Quế trước niên bổng 544 p. nay tăng lên 620 p ; Phạm-cao-Bật trước niên bổng 480 p. nay tăng lên 540 p ; Phạm-huy Ký trước niên bổng 436 p nay tăng lên 496 p ; Ng-đình Hỗ trước niên bổng 426 p. nay tăng lên 456 p. Ng-v-Khuê trước niên bổng 330 p. nay tăng lên 390 p ; Đoàn-quang-Hanh trước niên bổng 300 p. nay tăng lên 360 p ; Lê-văn-Sĩ trước niên bổng 240 p. nay tăng lên 300 p ; Ng-đa-Gia trước niên bổng 240 p. nay tăng lên 300 p ; Cao-đình-Hanh trước niên bổng 240 p nay tăng lên 300 p ; Trần-mạnh-Phác trước niên bổng 180 p. nay tăng lên 216 p.

Mme Trần-thị Tốn trước niên bổng 480 p. nay tăng lên 540 p ; Melle Trần-thị-Phương trước niên bổng 276 p. nay tăng lên 330 p ; Mmes Dương-thị-Chuyên và Nguyễn-thị-Quỳnh trước niên bổng 252 p. nay tăng lên 300 p

Kính cáo khách làng văn

Khi bộ « SONG-PHƯỢNG KỲ-DUYÊN » in lần thứ hai, nhiều ngài gởi cho các văn-thơ, hoặc vịnh *Chiêu-quân ngồi thêu mũi giầy*, hoặc vịnh *Tô-Vũ chăn dê*, vân vân, dịch-giả rất lấy làm cảm ơn, tiếc rằng đến chậm, thành ra nhiều bài hay mà không kịp in vào đầu truyện, chỉ kịp in có mấy lời bình-phẩm của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ mà thôi.

Nay sắp ấn-hành bộ « TAI-SINH-DUYÊN », vậy dịch-giả có lời kính cáo : Ngài nào có văn-thơ vịnh về sự-tích Mạnh-lệ-quân thì xin kíp gởi cho *Nguyễn-đỗ-Mục Trung-Bắc Tân-Văn Hanoi.*

3514

Bao giờ ra đời ? — Nghe đâu nhà in « *Trung-Bắc* » sắp in xong bộ tiểu-thuyết « CUỘC TANG-THƯƠNG » chẳng biết bao giờ ra đời thế bác ?

— Thầy nói đâu đến sang tháng chạp thì in xong, vì ý soạn-giả muốn hiến quốc-dân một bộ tiểu-thuyết để xem trong tiết xuân này thì phải. Tả một cảnh gia-đình tan nát vì một truyện nữ-sắc và tỉnh bè bạn ngày nay điên đảo ra làm sao. Vốn truyện xã-hội hiện thời ; những bơn trăm trang giấy rộng mà có ba bảo một cuốn thôi, bác ạ !

3513 X. lai cảo

Tòa Thượng-thẩm — Ngày thứ năm tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Linh cảnh sát hối lộ — Tên Phạm-văn-Đức là linh cảnh-sát, một hôm khi giờ xe hỏa về, ra đứng cửa ga để soát thẻ những hành khách vắng lại. Tên ấy bắt được một người nhà quê không có thẻ giải về sở Cẩm giam. Sau rồi thông đồng với tên Phùng-ngọc-Can là đội linh Cảnh sát lấy thìa khóa vào buồng giam người ấy đòi tiền hối lộ. Người ấy trong lưng chỉ có 4 5 đồng bạc nhất định không đưa. Tên ấy liền đe nẻn lên mà lấy cả tiền đem chia với tên Can rồi thả người ấy ra, chẳng trình báo gì cả ; khi người kia được thả thì đi trình. Sau xét ra thì mới rõ chuyện hối lộ bắt tức ấy. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Phạm-văn-Đức và Phùng-ngọc-Can mỗi tên 3 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Giết người lấy của. — Một người tên là Chuyên đem những quần áo khâu sẵn đem lên mạn ngược bán. Tên Ban văn-Lợi là người Mán đông xem thấy người bán áo đem tiền biết là có 100 đồng. từ đó tên ấy cứ theo mãi người bán áo, khi đến chỗ vắng lấy dao ra đâm cướp lấy bạc và quần áo rồi không xác vứt vào trong rừng. Tòa ấy vẫn hỏi lấy tiền ấy sắm sửa và vung tiêu. Sau lý dịch thấy tên ấy có nhiều tiền, ngờ chỗ tên ấy giết người liền bắt đem xét hỏi thì tên ấy thú nhận ngay. Tòa Nam-án tỉnh Tuyên-quang phạt tên Ban-văn-Lợi là phó quản ở Ninh giang về tội đánh người bị thương. Tòa Thượng-thẩm giảm phạt cho tên ấy xuống 30 đồng.

Hành hung. — Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Ng-văn-Trỗ, Ng-văn-Trí và Ng-văn-Trữ mỗi tên 15 ngày tù về tội đánh người bị thương và bắt cùng nhau phải bồi 15 đồng cho người bị đánh. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Trỗ và tên Trí và bắt hai tên ấy phải chịu số tiền bồi thường. Còn tên Ng-văn-Trữ xét là con thì được tha.

Ăn cắp và chứa đồ ăn cắp. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Nguyễn Rạng, tên Trần-văn Lược, tên Hữu và tên Thanh mỗi tên 15 tháng tù về tội ăn cắp và chứa đồ ăn cắp. Tòa Thượng thẩm tăng tội những tên ấy mỗi tên lên 3 năm tù và bắt tất cả phải bồi 400 đồng cho chủ mất cắp.

Cướp của giết người làng — Một hôm về hồi chiều tối, tên Hoàng-trung-Hiệp đi trong làng gặp một người đàn bà có tuổi cùng làng với tên ấy cấp một tháng lạc và nói chuyện đi vay được 30 đồng về tiêu việc cần. tên ấy biết người ấy có tiền liền lập tâm hại để lấy. Tên ấy cứ theo đi nói chuyện mãi với người kia đến chỗ so vắng, tên ấy cướp lấy bọc rồi kéo người ấy xuống so dìm chết. Nghe tiếng kêu, ký lý tuần đinh đồ ra khi đi đường gặp tên ấy trở về mà quần áo ướt, và đến lúc ra chỗ so thì thấy bọc tung tê cả ra đấy. Sau tìm thấy xác người ấy, nghi cho tên Hiệp. bắt xét hỏi thì mới biết là chính nó giết người lấy cắp. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Hiệp khổ sai chung thân. Tòa Thượng-thẩm y án.

Hành hung. — Tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Trần văn-Sửu 15 ngày tù về tội đánh người và lấy của người ta 7 đồng bạc và bắt phải bồi 5 đồng cho nguyên đơn. Tòa Thượng-thẩm tăng tội lên 3 tháng tù và y liền bồi thường.

Ăn cướp. — Tòa Nam án tỉnh Hưng-yên phạt tên Lương-đình-Cương 5 năm khổ sai và 5 năm quản thúc về tội ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh người bị thương. — Tòa Nam án tỉnh Hưng-yên phạt tên Lê-văn-Trai, Đào-nguyên Bốc, Lê-văn-Cư, Ng-hữu Thế, Đào-văn-Nghệ và Ng-v-Thuật mỗi tên 10 đồng về tội đánh người bị thương và bắt phải bồi 30 đồ g cho người bị đánh. Tòa thượng-thẩm y án.

AI CÓ MỞ ???

Có một công-ty Pháp muốn mua các thứ mỏ để khai-khẩn. Ngài nào có mỏ đã nộp thuế rồi hay chưa nộp thuế muốn bán hay muốn cho khai để chia lợi, thì xin đến hỏi :

M. NGUYỄN-HUY-HỢI
Service de crédit des Grands Magasins Réunis
(Hôtel Gô-đốc cũ)

hay tại nhà riêng ông ở số 53 phố hàng Thiếc Hanoi, để thương lượng.

3507

Cái nạn ô tô với xe-hỏa. — Trong một số báo trước, bản-quán đã đăng việc tên Ngô-v-Tỷ là cu-li xe quán ở phố Thường-tín bị ô-tô đè phải ở đường Phả-lý bị thương và việc xe-hỏa đè phải một người đàn ông chết ở kilomètre 33 + 220 cũng ở đường Phả-lý. Nay sở Một-thám theo lệnh quan Biện-lý đã cho đi xét về hai việc ấy.

Hàng nước mắm với cu-li xe. — Người hàng nước mắm là Ng-v-Bảng lấy đòn gánh đánh người phu-xe là Ng-v-Hai tức Khoan ở phố hàng Trống gây tay nói trong số báo trước thì đã bị bắt vào sở Cẩm để xét.

Có lẽ là chó dại. — Chiều thứ năm, một đứa bé con trai 9 tuổi, con một người làm công cho hiệu Denis Frères bị một con chó Tây cắn hiệu ấy cần phải cánh tay và ống chân bên phải. Con chó ấy hỗ ngày là chó dại thì nay đã đem vào sở Thú-y để xét.

Cần người làm việc

Sở Chợp-bóng ở phủ Toàn-quyền, số 150, đường Quan-thánh, Hanoi, cần một người làm máy điện thợ giỏi và phải biết cả việc máy chiếu-bóng nữa.

Tiền lương sẽ định theo công-việc làm.

3380

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trong mấy hôm ba lần cháy. — Đêm thứ năm hồi 11 giờ rưỡi, cháy mất dãy nhà lá phố Candlot về phía nam nhà máy Xi-măng. Xét ra thì phát hỏa tại nhà Ng-v-Quan ở xóm ấy. Thiệt hại kể hơn 2000 đồng, vì cháy hết cả 21 nóc nhà trong xóm ấy.

Thế là trong khoảng mười hôm phát hỏa ba bận.

Quan Đốc-lý định cấm không cho làm nhà lá ở xóm ấy nữa và những nhà lá ở miền Hạ-lý thì cũng bắt đỏ đi hết. Đến thứ hai này thì ban hội-đồng vệ-sinh của tòa Đốc-lý sẽ họp để bàn về việc ấy.

Lại Khách lậu thuế. — Chuyến tàu ở Hon-kong sang vừa rồi linh Thương-chính có khám được 1560 đôi bí lết và 25 cân phẩm lậu thuế. Người Khách có hàng ấy đã phải bắt.

THANH BA (Phú-thọ)

Ai mất phiếu quốc-trái — Tôi có bắt được ở gare một cái quốc trái vô danh, ai mất đến gare Thanh-ba tôi trả lại.

Trần-ngọc-Thanh.

HÒA-BÌNH

Lễ tăng phong. — Cụ Tuần Đinh-công Thịnh, nhân được Hoàng-ân tặng phong cho hai vị cố (trong Mường thường nói cho hai Chúa) mấy bữa nay có làm lễ phẩn-hoàng tại qui quán là xã Kẻ-sơn, thuộc về châu Lương-sơn, giáp hạt Hà-đông.

Hôm 2 tháng một ta này có cụ Thượng Phạm, Tổng-đốc Nam-định về tuyên sắc và đề-chỉ. Nhân hôm ấy có các quan tỉnh Hà-đông và các quan ở Hanoi về dự tiệc đông.

Đến chỉn-nhật này là ngày mai thì lại có mở hội đánh đàm và các cuộc tiêu-khiển Mường. đề mời các qui quan Hanoi và Hòa-bình về xem.

Đi xe hơi thì theo đường Hòa-bình đến kilomètre 42 bèn tay trái có lối vào tận Kẻ sơn, xe có thể đi vào đến tận cổng được.

Trong một miền sơn-lâm phong cảnh rất đẹp, mà quan chánh-làng cất nhà cửa theo lối tây thật là sang trọng lịch-sự, chợ bán và làng nước ngài mở mang ra rất là vui vẻ.

HƯNG-YÊN

Vào nhờ ra tỏ. — Tối hôm 11 Janvier vào hồi 8 giờ, có một bọn bốn người đến gọi cửa nhà bà Phó Đăng ở phố Bắc-hòa để mua hành khảo. Khi người nhà ra mở cửa thì chúng ập ngay vào chọn lấy của rồi vội vàng chạy đến chỗ cái hòm đựng tiền cướp lấy mang đi. Lúc hàng-phố biết tri-hô lên thời chúng đã tẩu thoát rồi. Quan trên có cho một bọn lính đuổi theo nhưng không bắt được đứa nào cả.

Nhà sự-chủ trình rằng chúng lấy mất hơn 300 đồng bạc, nhưng người ta đồn mất nhiều hơn nữa. Nếu thật như vậy thì cũng đáng lấy làm lạ cho nhà mất cướp, không biết vì cớ gì mà không dám khai thật.

Hàng thợ vàng | Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật | HIỆN BÁN BỘ VÀNG RAO CỦA | CÁO QUẢNG DI VIỆN

một nhà người Đại-Pháp buôn bán chắc chắn, có một thứ sữa đóng hộp, còn giữ được nguyên chất sữa tươi.

Thứ sữa này, ít đường, mà như thế thời tốt lắm, vì dùng sữa hộp, mà nhiều chất đường, thì người mua phải thiệt-thòi lắm lắm.

Vả sữa lắm đường, mùi trắng bệch, ngoại giả chẳng thêm ích gì.

Mua sữa nên chọn thứ còn váng mỡ, tức là chất crême còn nguyên chất chưa mất, và phải xem giấy dán ngoài hộp có biên rõ, sữa còn nguyên chất hay không (lait non écrémé). Mọi người đều công-nhận, váng crème làm cho sữa có mùi vàng, chất sữa mùi vàng-vàng, ấy là thứ tốt nhất, nên dùng hơn cả các thứ khác.

Muốn thử thì rất là dễ, chỉ dùng một lượt khác biết, vị nó thơm tho, không pha chất gì khác vào. Nguyên sữa đặc lắm, sau khi ăn, vẫn còn hương vị, ai đã dùng nó lại muốn dùng mãi. Muốn mua khỏi nhầm, hãng nhận hộp sữa nào có dấu « *đầu con bò* » in dưới chữ LA FAVORITE.

Bản-hiệu có gửi bán thứ sữa ấy ở hiệu Hock-guime-Seng, 55 phố hàng Bát-cũ, Rue Vieille des Tasses, tại Hanoi, để các ngài lại mua được tiện. Bản-hiệu lại bán nới giá, để chiêu khách.

Kính-cáo
Pharmacie MONTÈS
54, Rue Paul-Bert, « HANOI

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thành-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chớ tưởng rằng cứ tô-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm mất quá lại mất cả cái vẻ điêu-hòa mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay mỹ-thuật đại-gia không công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đồ mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị dễ coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đấu-xảo giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng: *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì qui bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỷ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí thông-báo

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ đã nguỵ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port Said
Ái cập: Huế
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại: ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÁ: NÓI SỐ 236
3018.

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái-phiếu của các hội công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.
Này kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương cục
Số 90, Phố Mã-Mây Hà-nội
(Tonkin)

Hàng bên Pháp mới sang
Bản hiệu mới nhận được các thứ hàng dùng về mùa rét để may quần áo tây: drap fantaisie, gabardines coiffeurs pour completts, laine pardessus et tissus imperméables và các thứ mũ dạ, etc...
HỢT-KÔNG-THÀNH
9e, Rue de la Soie
HANOI
3354

Xin nhận kỹ kẻo lầm
TÂN-LONG
RELIURE ET CORDONNERIE
72, Rue du Port-en-Bois, 72 — Hanoi
Kính trình các qui-khách :
Bản-hiệu chuyên nghề đóng giấy và đóng sách đã lâu năm, làm rất kỹ lưỡng, dùng những giá tốt.
Đã được các qui-khách tin dùng nhiều lắm. Nay có một hai nhà buôn hàm lợi mua giấy của những kẻ vô sỹ bắt chước dấu của bản-hiệu đóng vào giấy mà làm-hiệu chưa bắt được tang. Nên cả qui-khách lẫm mua phải giấy giả hiệu. Vậy xin các qui-khách tường nhận cái dấu bồ-gíue và cả hòa long của bản-hiệu, cho khỏi mang tiếng.
Nếu các qui-khách có muốn mua được giấy thực hiệu thời xin gởi thư đến cho, bản-hiệu sẽ gởi ngay.
2082 TÂN-LONG, kính cáo.

BUÔN TẠI GỐC,
BÁN TẠI NGON
Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Haiphong làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet »:
Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để các Quý-khách biết.
Marque "LION"
NAM-TÂN
66, Boulevard Beaucl, 66
HAIPHONG
2062

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres poste)
Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở con thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

茂 MAO-SENG 盛
57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248
Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.
Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.
Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.
2048 **MẬU-THỊNH** kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho nhẽ xin các ngài từ nay để có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trang-tiền, số nhà 54, Hanoi. »
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Được thưởng gì??
Đấu-xảo Marseille đã tan cuộc từ hôm 15 Novembre 1922, thế mà xem ra trong các nhà làm mũ ở xứ Đông-Pháp này chỉ duy có bản hiệu chịu tốn mà đem các thứ mũ đến trưng đấu-xảo Marseille thôi, nay bản-hiệu mới được tin ở bên Pháp sang rằng Hội đồng đã xét thưởng xong mà đã mông-thưởng cho bản-hiệu một cái « Médaille » Bội-tinh vàng ; vậy xin có nhời kính-trình các ngài biết và mừng cho nghề làm các thứ mũ và khăn của bản-hiệu đã tấn-bộ lắm rồi.
Nay kính
HAI-CHINH
76 Phố Cầu-Gỗ 76
HANOI

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
華人竹牌門齒藥行內河寶寶
Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỗ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thể thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Viễt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tế bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ lần vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giầm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.
PAO-VA
Silvestre, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

園興東
ĐÔNG-HƯNG-VIÊN
HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN
Giấy mới số 272
HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA
Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng-rãi lịch-sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và phòng lớn để đặt tiệc to.
Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.
Các món ăn Tây đều làm được cả, và cách nấu, nướng vừa-vặn, trong-sạch.
Nay bản-hiệu được phép bán cho cả binh lính Tây, Nam, vậy mới các ngài chiếu-cố cho.

Chuyện Bực Mình
Chắc các ngài muốn liệu thì một mua cây bút máy để dùng mình, như khi có việc gì muốn biên sai chữ lại bị lắc không ra mực thực đục nhoè, khi khó khi dính giấy, nên chỉ nhọ nọ ở gấp ngòi thì hỏng cũng bực mình. Nhiều thứ bút đóng thì dây mực ra tay nào rõ xuống giấy phí công mất việc ai chẳng bực mình, sau rồi mua mực chẳng tốt lắm thấy lâm ngòi bút chẳng trong tối mà mực đẳng làm ăn đi đâu thấy giấy lại chẳng chắng xanh, chắc ai cũng bực mình, tôi lại bài nhiều là của đáng tiền mua rồi không tiện để lâu các bạn lại lấy cho ông bạn cũng bực mình, có mực muốn dùng nội vòng 24 hoặc bốn phần cần tốt sẽ dùng vài bữa, ngòi gẫu mòng giấy, bút không xương bằng cái của người, cũng là một sự bực mình.
Vậy chúng tôi mong rằng các ngài trước khi mua bút xin quá bộ đến xem thử bút bán-hiệu, chúng tôi xin sẵn lòng hầu tiếp, vì trong những sự tiện dụng không thể nói hết được. Có sẵn Catalogues để tiện cho các ngài ở xa có thể mua được.
Chúng tôi chắc rằng đồ dùng thứ bút của Bản-hiệu tuy tránh khỏi mọi sự bực mình, trước khi chúng tôi chưa đại lý tinh hết cả bị nhiều tin bực mình, nên nay xin giới thiệu các ngài dùng cho khỏi bực mình. Trân sa giá! Chính là thứ bút máy COMLINE.
Giá bán. — N° 4 : 7 $ 50 — N° 2 : 6 $ 00
Bán tại TONG-YUNE-TAI
49, phố hàng Ngang, Hanoi

NHÀ-ĐỂ MỚI
70, Phố Hàng-Bông, Hanoi
Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 60 buồng, sạch sẽ, tĩnh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-lên, có người hầu bà nước nói, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng, cồi, vỏ cá tê, có xiêm.
Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở liền trong Nhà-Đẻ bàng Bông 48 để để tiện đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn lên mời về đẻ ở nhà cũng được.
Ai bằng huyết, tiểu sản, huyết bạch, niêm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (nằm riêng). Xin mời lại xem và bởi cách thức.
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 6$00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10.00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00
Ra vào tự do
2557

TOÀN GIA HƯỞNG THIÊN-LỘC
Tích nay mới soạn hay làm, khán-khải nhất là chỗ Quách-tử-Thành phân-chi đi ta, buồn cười nhất là chỗ hai người con gặt đi đánh bạc bị ma đánh, vui thú nhất là chỗ cả nhà đỗ đỏ cử ma lại nhận được nhau. Mời các qui-khách đến xem bình-phẩm cho.
Tối chủ-nhật :
HAY GÌ MÀ RƯỚC TIẾNG GHEN VÀO MÌNH
Tối thứ hai :
CÔNG - TỪ GIẢ
Những tích nay khách đến xem sẽ biết.

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)
Tuần lễ từ thứ tư 10 đến thứ ba 16 Janvier 1923
Ba buổi hơn ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 8 h. 30
CHƯƠNG-TRÌNH
THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc lớn trong thế giới
Một phim ảnh mỹ thuật rất vui
SỰ THẬT THA
Một tấn bi hài kịch chín tấm 6 đoạn
Emmy Lynn đóng trò
Đoạn thứ I và II
Nghỉ
SỰ THẬT THA
Chớp nốt đoạn thứ 3, 4, 5 và 6
TUẦN LỄ SAU
CHARLOT MẾ NGỦ
Hài kịch buồn cười vô hạng ! ! !
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ lối thứ hai và chiều thứ bảy

興 CHẤN-HƯNG 興
公司實業振興
Ngày 28 Juillet 1927, hội-đồng thường-niên đã định giá cổ-phần mỗi cổ-phần là 100 đồng, nhưng vì thời-kỳ khủng-hoảng kinh-tế, nên giá cổ-phần phải hạ xuống còn 50 đồng mỗi cổ-phần. Vậy nay bản-hội xin thông-cáo cho các quý-vị cổ-đông biết rằng: Kể từ ngày 1er Août 1927 trở đi, giá cổ-phần chỉ còn 50 đồng mỗi cổ-phần thôi.
2066

HỘI TẬU ĐẤT LÀM NHÀ CHO THUÊ
TẠO-ỐC-XUẤT-TÔ
Lo một Hội chuyên-trách hợp-pháp-công-ty theo Thương-luật Đại-pháp luật ngày 24 Juillet 1867, luật ngày 1er Août 1893, và luật ngày 9 Juillet 1902 công luật ngày 16 Novembre 1903 mà tổ chức.
Vốn Hội định làm 50 000 $ 00 chia ra 1000 cổ phần, mỗi cổ-phần 50 $ 00 có thể đóng bằng phiếu Quốc-trái Đông-Pháp năm 1923
Hội sở hiện ở số 90, phố hàng Mã-mây Rue des Pavillons noirs), Hanoi (Tonkin).
Chủ-nhiệm : **ĐỨC-LONG**
Kính-cáo các Ngài có phiếu Quốc-trái Đông-Pháp 1922
Hội « Tạo Ốc-Xuất-Tô » mới gọi vốn từ ngày 30 Décembre 1922 tới nay chưa đầy giá nửa tháng trời, mà được các ngài vào phần rất nhiều không còn thiếu bao nhiêu nữa, chúng tôi định đến cuối tháng này thời họp hội-đồng các thành viên lại để duyệt lại Điều-lệ và định việc cổ-đông cho trong vòng năm ta này có thể tuyên-bố thành-viên thành-lập, khởi-sự làm các việc được.
Chúng tôi không dám giữ quyền-lợi đi sớm riêng ở chúng tôi, nên có lời kính xin các Ngài, Ngài nào muốn vào cổ-phần sáng-lập thời xin kỳ giấy nhận cổ-phần gửi về cho M. ĐỨC-LONG, Chủ-nhiệm hội. Quá ngày 30 Janvier 1923 thời những cổ-phần vào sau đều không phải là cổ-đông sáng-lập. Vậy xin các Ngài muốn được quyền-lợi hơn thời kỳ giấy nhận cổ-phần gửi về sớm cho.
Cổ-đông đã vào chân sáng-lập có tên như sau này :

MM.	MM.
1. Võ Kiều Công, Commis des Résidences à Hưng yên;	30. Bùi Xuân Tiến, Propriétaire à Hanoi;
2. Kiều Tiến, Lettré des Résidences Hưng yên;	31. Nguyễn Mai Long, Greffier à Hanoi;
3. Trần Minh Bảo ở Ba Thu, Commerçant à Hưng yên;	32. Phạm văn Lai, Travaux Publics à Hanoi;
4. Nguyễn Manh Hương, Tri huyện en retraite à Hà đông;	33. Đỗ văn Nguyên, Employé Public à Hanoi;
5. Đinh Quang Chiêu, Tri phủ Yên thế Bắc giang;	34. Đỗ như Đắc, Fonctionnaire à Hanoi;
6. Võ Huy Hoàn, Concessionnaire à Ninh bình;	35. Nguyễn Quán, Lettré à Hanoi;
7. Phạm ngọc Lan, Cultivateur à Bazam;	36. Trần quang Huy, Marchand de thé à Hanoi;
8. Nguyễn Trần, Commerçant Pavillons Noirs à Hanoi;	37. Nguyễn Kỳ, Tri huyện Thanh-lâm à Hải dương;
9. Đức Long, Négociant 90 Pavillons Noirs à Hanoi;	38. Lê văn Cầu, Secrétaire à Hanoi;
10. Cao Mộc Hải, Télégraphiste à Hưng yên;	39. Lưu văn Thuận, Commerçant à Hanoi;
11. Phạm an Thái, Instituteur à Hưng yên;	40. Phạm Xuân Bảng, Commerçant à Hanoi;
12. Mạc công Bảy, Hội viên Kim đồng Hưng yên;	41. Lê bình Hương dit Minh Sự, Commerçant à Hanoi;
13. Trần văn Tốn, Interprète en retraite à Hưng yên;	42. Sơn xuân Hoàn, Industriel à Hanoi;
14. Nguyễn Thiệt, Buraliste-graphiste à Hanoi;	43. Hoàng tam Bảng, Commerçant à Hanoi;
15. Nguyễn văn Long, Entrepreneur à Thanh hóa;	44. Bùi huy Tín, Entrepreneur à Hanoi;
16. Nguyễn văn Lâm, Compagnie Yunnan à Hanoi;	45. Hoàng huy Bí, Compagnie Yunnan à Hanoi;
17. Nguyễn xuân Huy, Propriétaire à Hanoi;	46. Ho viễn Chấn, Compagnie Yunnan à Hanoi;
18. Nguyễn Đức Thảo, Entrepreneur à Thanh hóa;	47. Ngô trọng Đức, Compagnie Yunnan à Hanoi;
19. Hoàng quang Thịnh, Entrepreneur à Hanoi;	48. Nguyễn văn Tín, Commerçant à Haiphong;
20. Nguyễn Manh Bổng, Publiciste à Hanoi;	49. Nguyễn Xuân Kiều, Commerçant à Haiphong;
21. Đặng như Quang, Nghị viên à Hanoi;	50. Phạm văn Duyệt, Comptable à Hanoi;
22. Lương văn Kiểu, Commerçant à Hải dương;	51. Lê như Cảnh, Commerçant à Hanoi;
23. Nguyễn huy Hợi, Président de l'Amicale à Hanoi;	52. Nguyễn văn Hy, Commerçant à Hanoi;
24. Hoàng quang Thịnh, Entrepreneur à Hanoi;	53. Đào xuân Hân dit Quảng-Xuân, Commerçant à Hanoi;
25. Võ như Chung, Secrétaire Travaux Publics à Hanoi;	54. Lê như Cảnh, Commerçant à Hanoi;
26. Nguyễn như Thân, Propriétaire à Hanoi;	55. Nguyễn hòa Cát, Publiciste à Hanoi;
27. Thuận thành Ký, Commerçants à Hanoi;	56. Nguyễn văn Tân, Interprète à Hanoi.
28. Tuyển tụ an Lương, Commerçant à Hanoi;	57. Đào xuân Hân dit Quảng-Xuân, Commerçant à Hanoi;
29. Hoàng đức Lợi, Commerçant à Hanoi;	58. Nguyễn văn Tân, Interprète à Hanoi.

3511

TRUNG BẮC TÂN VĂN
Thuận - Thành
BOTTIER-CHAPELLIER
7, Rue des Caisses, Hanoi
Lại về chốn cũ
Hiệu LỢI-THÁI ở phố hàng Bạc
Distillerie du Nord
NGUYỄN-VĂN-NHÂN & Cie
Nước hoa thượng hạng : Eau de Cologne Montes -

Do Võ Văn Hải Cung Cấp, Và Được Làm Clean, Làm Nét Bởi Trần Quang Tiến. Khổ Sách Xưa Quán Ven Được Thực Hiện Với Mục Đích Phi Lợi Nhuận

Bản-hiệu đóng giầy tây giầy ta và làm mũ, đủ các kiểu giá tính trung bình.

Có catalogue để biểu các quí-khách.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM, *bình cáo.*

2066

XE Ô-TÔ

Xe máy êm lắm, chỉ trông thấy chạy mà không nghe tiếng máy chạy.

Xe ô-tô MORS *thứ mới chế, chạy 12 Mã-lực.*

Thứ xe này là thứ chính của nước Pháp chế ra đã lâu. Làm rất cẩn thận, rất giản-dị. Đi xe ấy không phải chữa bao giờ, không phải phiền bực bao giờ.

Có một cái xe ô-tô hiệu MORS *thì không bao giờ phải nhờ ai đến những nơi xiêng có chuyên-môn nữa.*

Quí-khách nào muốn tiện lợi thì nên mua xe ô-tô MORS.

Muốn thử chơi cứ đến hiệu ông ROGER GUIONEAUD *ở Hà-nội, phố hàng Giò (Boulevard Gia long) số nhà 80 mà thử.*

Cả Đông-Pháp chỉ có hiệu ông được nhận bán thứ xe ấy thôi.

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Paris *gọi là* Arôme des Fellahs *dùng để xếp thuốc-lá, thuốc-điếu và xì-gà.*

Lại có bán đủ các thứ như sau này: nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thêu-khoán
42, Phố nhà Thờ, 42, Hanoi
Đối-quyện Đại-lý Bắc-kỳ.

Bán sắt và bán lẻ, giá tính phải chăng. 2068

TRỜ-THIÊN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Long, số 30
Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29
(Rue du Vieux Marché)
Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc hiếu hỷ có đủ các thứ ăn nhậu, ống thanh. Lại có sẵn một bọn tiếng đồn đi phá quan, trị huyện. Lắm bộ đưa linh, và mới bọn kèn tây thổi việc hỷ tại rất là vui vẻ. mà thổi về v ộc hiếu thì rất là buồn rầu. Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận.

2063

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ VÀ NHỮNG BỆNH ĐAU THẦN KINH CỦA ĐÀN BÀ

Các sức khỏe của đàn-bà con-gái thứ nhất là đối bị thần-kinh, hễ có 43 mắc phải bệnh không ngủ, bệnh đội minh, bệnh sợ sống, bệnh đau lưng, bệnh thường gặp, bệnh đau ngực, bệnh buồn rầu, bệnh khó thở, bệnh đau đớn, bệnh bức rức, các bệnh đó thường chuyển sang bệnh đau ốp giấy, như thế thì nên uống thứ thuốc *Neurinase*. Thuốc này sẽ chữa khỏi bệnh đau thần-kinh mà bệnh ấy làm cho người ta khổ sở ở đời, nào sinh ra bệnh thương gia vì các bệnh khác thuộc về thần-kinh nữa. Ở các nơi nắng mà uống thuốc *Neurinase* này thì ngủ được ngon giấc.

Ở các hàng bào-chế có bán cả.

2056

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Caisses, 18
(Phố Hàng-Hòm)
HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng: Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, trạp, quỉ, vân vân. Các thứ đồ nét như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bành uốn bằng song lam dùng kiểu chắc chắn, cẩn thận sơn bền mùi trông rất nhã.

Bản hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon bang tốt, bán giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gởi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement)

Xin các quý-khách chiếu cố

2067

Muốn đi giầy đẹp, giá tốt, kiểu lạ, nên đến hiệu CỰ-LONG, phố Hàng Bồ, số 61, *Hanoi.*

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép tập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi hạn điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 867

2073

EAU DE COLOGNE MONTES

Chai lớn : 1 litre. . . . . **3$55**
Chai nhỏ : 1/2 litre. **1.80**
Chai nhỏ : 1/8 litre. **0.55**

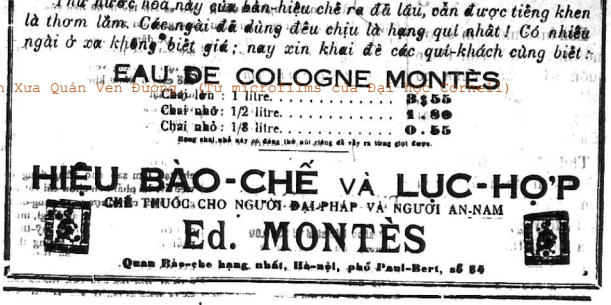
Đang thời, nhà này có đồng thời nói riêng đã vẫy ra từng giọt được.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-che hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHÚ-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà may nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2085

PHAN-THÁI-THÀNH

HANOI — 4, RUE DES CANTONNAIS, 4 — HANOI

MỚI ĐẾN : LÀM KIỂU, NHIỀU MÙI RẤT ĐẸP

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon và các thứ vải

Bản-hiệu lại có thợ may rất khéo để may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

2069

MẤY LỜI KÍNH-TẠ

Từ khi bản-hiệu dự cuộc đấu xảo riêng tại kỳ hội-chợ thứ tư, mông ân hội-đồng ban thưởng cho GIẢI NHẤT trong nghề làm giầy tây, giầy ta, có nhiều ngài gởi thư đến mừng bản-hiệu, vậy bản-hiệu xin có lời kính tạ các ngài, và xin hứa rằng từ nay về sau lại cố gắng thêm nữa cho càng ngày càng tinh xảo mãi lên để các ngài chiếu-cố cho và cho xứng cái GIẢI NHẤT của hội-đồng ban cho vậy.

Nay kính tạ
PHONG-TÀI
Hiệu Annam đóng giầy
43, phố hàng Điếu (Pipes), Hanoi

CAO RĂNG

立効拔根止痛
固齒牙春萬
膏齒牙春萬

Thuốc Cao này thơm tho trong sạch khỏi giáo, gồm khỏi đau răng, sâu răng, sưng răng; răng lung lay ngậm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liệu mỗi phiên giá. . . 0$20
Đơn liệu mỗi phiên giá. . : 0 10

Các hàng tạp hóa và các hàng bào chế các tỉnh kiểu đi nhiều nơi, nghỉ nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã lưu định có bán hộ như sau này: hiệu *Mạc-Đình-Tư* số 136, phố hàng Bông, tức bản hiệu lĩ số 83, phố hàng Bông, nhà lo *Đông-hưng-Long* số 62, phố hàng Bông, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng 30 hiệu *Hạnh-Nhân-Đường* số 57, phố Phúc-Kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung; hiệu *Quảng-Lợi* số 23 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ nhôn C8, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hưng-Phước*, số 109, hiệu *Hạnh-Hòa-Đường* số 137 Ab hiệu *Anh-Hòa-Đường* số 131, phố hàng Điếu, hiệu *Phương-Hinh* số 100, phố Cửa nam, hiệu *Vạn-Hưng-Long* số 21 phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Tín* số 30, phố hàng Song và hiệu *Đức-Hinh-Đường* số 162, phố khách. Nam-định, hiệu *Đức-Nhuận* số 166, phố Đông-thị, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn An* phố Yên thế lĩ tỉnh Yên-bay; hiệu *Đức-tường* phố Việt-lợi-sinh, Việt-Trì hiệu *Hưng-tường* nhiều đồng bán buôn các thuốc bổ bắp bắt ở xã, số 13, phố Phúc kiến, Hanoi các nơi kể trên sẽ bán hộ cả thứ thuốc tiếp-sức ngoài và các thứ cần dùng khác nữa, 62p công hiệu cả. Bản hiệu kiếm mọi vị hay hơn và thuốc lẻ Nhật-bản giá rẻ 20, giấy E. Xin các quí-khách nhân làm quảng-cáo, bản hiệu xin cảm ơn trước.

2033

Vạn-xuân đường, cẩn khải.

62 46

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bọn ngoại-sảng nói :

— Vâng, chúng tôi đến là của thị của nữ-chủ tôi, vì nữ-chủ tôi có lòng quí mến quốc-cữu, vậy mới sai chúng tôi đến đây để hầu-hạ.

Hàng-khôi-phượng nói :

— Các người là con-cái nhà ai, vào làm của thị như thế này, tiết được nhiều bổng-lộc lắm đấy nhỉ !

Bọn ngoại-sảng nói :

— Chúng tôi đến là con các nhà ngụ-lâm-quân, bị tuyển vào cung, từ năm mới 16 tuổi, để hầu-hạ quốc-vương tôi thuở trước. Theo lệ cứ 10 năm một lần thải ra, mà khi thải ra thì không được một tỷ gì cả, chẳng qua chỉ đem thân làm nô-lệ trong 10 năm trời mà thôi.

Hàng-khôi-phượng nói :

— Nếu vậy thì các người cũng cam-khổ lắm nhỉ ! từ năm 16 tuổi, đã phải lìa nhà đem thân vào cung, cha già mẹ yếu, chẳng có ai phụng-dưỡng. Khi hết hạn thải ra, chẳng được một tỷ gì thì lấy chi mà nuôi thân, ta nghĩ cũng thương tình cho các người vậy.

Bọn ngoại-sảng nghe nói, đều ứa nước mắt khóc, rồi qui xuống mà thưa rằng :

— Mấy lời vàng-ngọc của quốc-cữu nói, khiến cho tôi đau lòng. Nhưng pháp luật nước tôi rất nghiêm-khắt, chẳng những thế mà thôi, trong khi hầu-hạ, có điều gì bất như ý thì trốn-khỏi bị giam vào một nơi ngục thất, hằn no bữa đói, cực khổ trăm triều. Nữ-chủ tôi ngày nay, tính-khí lại cương cường hơn quốc-vương tôi trước, mỗi khi nổi giận, chúng tôi có nhiều người bị thiệt mạng oan. Vừa rồi, nữ-chủ tôi trông thấy quốc-cữu, sinh lòng yêu mến, ngày đêm mê mẩn, chẳng thiết ăn uống chi cả. Chúng tôi thiết tưởng quốc-cữu nên phải nghe lời, nếu không thì chẳng những vì thiên-nộ mà hại chúng tôi, dẫn quốc-cữu cũng khó lòng để bảo toàn được tính mệnh.

Hàng-khôi-phượng nói :

— Các người cho lo-ngại, hãy cứ ra ngoài mà yên nghỉ, hễ nữ-chủ có trách-phạt, ta xin hảo-hộ cho. Nếu các người không nghe lời thì ta quyết đem những lời bỏn-lảo của các người nói vừa rồi mà ngỏ cùng nữ-chủ, nữ chủ sẽ trừng-trị các người một cách rất nghiêm ngặt

Bọn ngoại-sảng vâng mệnh lui ra, bấy giờ *Hàng-khôi-phượng* mới được yên nghỉ. Lại nói chuyện quan chánh sứ là *Doãn thượng-khanh* ở ngoài nhà công-quán, nóng lòng sốt ruột, không hiểu cớ sao trời đã tối rồi mà *Hàng-khôi-phượng* vẫn không thấy về.

Doãn thượng-khanh nghĩ thầm : *Hàng* quốc-cữu năm nay hãy còn trẻ tuổi, huyết khí chưa định, có lẽ vì ham-mê tửu-sắc mà vui chốn quê nay chăng. Nhưng quốc cữu xưa nay tính hạnh đứng-đắn, khi nào lại đến nỗi như thế.

Doãn-thượng-khanh nghĩ vậy, mới gọi Phiên-quan mà hỏi rằng :

— Cớ sao hôm nay nữ-chủ ngươi lại triệu riêng một mình *Hàng* quốc-cữu vào cung, mà đến bây giờ chưa thấy ra vậy.

Phiên-quan nói :

— Cung-cấm là nơi nghiêm-mật, chúng tôi ở ngoài, nào được biết gì. Hoặc giả *Hàng* quốc-cữu cùng nữ-chủ tôi có thân-tình gì chăng !

Doãn-thượng-khanh nổi giận mà mắng rằng :

— Các người chỉ nói càn ! Nếu vậy, ta phải tra khảo vào yết-kiến nữ-chủ để hỏi xem có sao lại giữ *Hàng* quốc-cữu ngủ đêm tại trong cung ?

Nói xong, truyền gọi *Trương-long* và *Triệu-hổ* sắp xe để vào triều. Bỗng thấy nội-giám ra truyền chỉ rằng :

— Dạ dám bẩm tướng-công ! Nữ-chủ tôi thấy *Hàng* quốc-cữu học rộng tài cao, vậy lưu ở trong cung, để cùng nữ-chủ tôi tu bổ lại bộ quốc-sử của nước *Cao-ly*. Việc này trong độ vài ba năm mới xong, chúng tôi phụng mệnh nữ-chủ tôi sai tôi lấy các thứ ý-phục cần dùng mang vào cho quốc-cữu.

Doãn-thượng-khanh nghe nói, lại càng tức giận, quát-tháo rầm lên mà rằng :

— Đứa nào dám lấy ý-phục của quốc-cữu ! Hay vì hèn nữ-chủ hay tới đây mà lấy ! Nếu định tu-bổ quốc-sử thì can chi *Hàng* quốc-cữu phải ở trong cung ? Nữ-chủ hay sao đàn nói càn, hay là định u-cầm cố-thân thiên-triều đó chăng !

Nội-giám cười mà nói rằng :

— *Doãn* tướng-công ơi ! Bây giờ nữ-chủ tôi không có ở trong triều, tướng-công vào cũng vô ích, xin tướng-công đi đến sáng ngày mai hãy vào.

Trương-long cũng nói :

— Nếu vậy thì xin tướng-công đành để đến sáng mai.

Bấy giờ các Phiên-quan đã bày tiệc rượu, sơn-hào hải-vị, dị phẩm kỳ trân, không biết thế nào mà nói cho xiết. Lại có quan thừa-tướng *Cao-ly* cùng các triều-thần đến dự tiệc.

Quan thừa-tướng *Cao-ly* cầm chén rượu mời *Doãn-thượng-khanh* mà nói rằng :

— Chúng tôi phụng mệnh nữ-chủ tôi ra hầu rượu tướng-công. Xin tướng-công cứ yên lòng, sáng mai vào triều, chúng nữ-chủ bàn việc quốc-chính, đem tài kinh-luân khang tế mà giúp cho nước chúng tôi. Đợi đến tiết nguyên-đán tôi rồi này, các đào-lại triều sẽ cùng tiễn tướng-công về nước.

Doãn-thượng-khanh biết đến đi cũng phải ngồi ơn tức giận rồi nói :

— Lão-phu phụng mệnh thiên-triều sang tới đây, là muốn giữ cho tình hang-giao được hòa-hiếu. Nhưng nữ-chủ ngươi làm *Hàng* quốc-cữu ở trong cung đã tu-bổ quốc-sử, việc ấy thật là một việc vô-lý. Nếu định tu-bổ quốc-sử thì sao không cho lão-phu đây cũng được vào một tay, trước là tránh những tội thị-phi, sau là khiến hai nước khỏi sinh lòng nghi-hoặc vậy.

Quan thừa-tướng *Cao-ly* nói :

— Nữ-chủ tôi vốn là người thông-thái, rộng xem các sách, hay khảo-cứu những việc cổ-xưa, cho nên muốn lưu *Hàng* quốc-cữu ở luôn tại trong cung, để tiện khi có điều gì muốn hỏi.

Doãn thượng-khanh nghe lời, cũng hơi hiểu ý, mới không nói việc ấy nữa, lại bàn đến quốc-sự. Các quan triều-thần *Cao-ly* phần nhiều là những mặt ngây ngô, hỏi một đàng lại trả lời đi một nẻo. *Doãn-thượng-khanh* thấy vậy, cũng chẳng buồn nói câu gì.

Khi tiệc xong, các quan triều-thần lui ra, *Doãn-thượng-khanh* đi nghỉ. Sáng hôm sau *Doãn-thượng-khanh* dậy sớm, chỉnh-tề mũ áo, định đi vào triều thì bỗng nghe báo có *Thuận - thiên - vương* đến yết kiến, *Doãn-thượng-khanh* mời vào.

Thuận-thiên-vương bước vào, cúi chào mà thưa rằng :

— Kính chào *Doãn* tướng-công ! Tôi ngưỡng-mộ cái đại-danh của tướng-công đã lâu, may sao ngày nay tướng-công lại phụng mệnh thiên-triều sang tới đây, chẳng những riêng cho phần tôi, lại là một cái may chung cho cả nước tôi vậy. Xin mời tướng-công ngồi, cho chúng tôi được lạy mừng.

(Còn nữa).

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1748 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ HAI 15 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn